

GOST AUTOR

Građevinska industrija kao nosilac privrednog razvoja Srbije

Gustavo Navaro, generalni direktor kompanije Holcim (Srbija) d.o.o

Od samog početka finansijske krize, čini se kao da se sve industrije utrkuju da pokažu da su one najugroženije njenim efektima. Međutim, svima je jasno – građevinska industrija je svakako među onima koje su prve i najjače osetile efekte globalnih nestabilnosti.

Većina privrednih društava u Srbiji suočena je sa nizom problema. Na podužem spisku posebno se ističu: nelikvidnost, nedovoljna investiciona ulaganja, nepovoljni uslovi za dobijanje kredita, sporo prilagođavanje evropskim standardima i tehničkoj regulativi, rad na "crno" i "siva" ekonomija i, konačno, neuređenost tržišta.

Građevinska industrija veoma se lako može identifikovati sa ovom listom, koja je u proteklom periodu predstavljala njeno realno stanje.

Građevinska industrija – juče i sutra

Kako je građevinski sektor u prethodnom periodu bio strahovito pogođen krizom, posledicu toga svakako predstavlja i pad aktivnosti i do 50 odsto. Ako nastavljamo da govorimo u brojkama, činjenice pokazuju da je oko 80 odsto kompanija u građevinskoj industriji u blokadi, a svaka druga firma odavno ispunjava uslove za stečaj ili likvidaciju.

Zbog svetske ekonomske krize, u Evropi je u poslednje dve godine posao izgubilo oko pet miliona građevinskih radnika. Prema podacima Privredne komore Srbije, u građevinskoj industriji Srbije radi više od 10.000 firmi i u njima je zaposleno oko 120.000 radnika. U Srbiji je samo tokom poslednjih godinu dana, bez posla ostalo oko 20.000 zaposlenih, dok je prosečna neto zarada u ovom sektoru oko 27.000 dinara.

Otežavajuću okolnost u građevinarstvu predstavlja i siva ekonomija. Pretpostavke su da u Srbiji postoji oko 30 odsto neprijavljenih radnika na gradilištima širom zemlje. Možda i više, jer po samoj prirodi stvari, nemoguće je utvrditi precizan broj.

Industrija građevinskog materijala je u izuzetno

teškom položaju, jer je direktno vezana za rad građevinske operative. Došlo je do naglog pada proizvodnje a u preduzećima ima velikih zaliha gotovih proizvoda. Međutim, ova industrija u Srbiji i bez krize ima veliki broj problema, čije se rešenje u najvećoj meri nalazi u rukama države. Ne samo što je potrebno više značajnijih ulaganja u infrastrukturu, već je neophodno smanjiti preobimne birokratske procedure koje čitavoj privredi i tržištu otežavaju razvoj.

Šta Vaša država može da uradi za Vašu industriju?

Iza nas je tek prvi kvartal, koji generalno ne može biti referentan kada je građevinska industrija u pitanju. U ovom trenutku nalazimo se u periodu relativne stagnacije, odnosno sporijeg rasta, što je bilo i očekivano nakon drastičnog pada koji je izazvala kriza. Zbog migracija populacije na mikro i makro nivou i celokupnog razvoja države koji se najbolje vidi kroz trud uložen u oživljavanje ekonomije, očekuje se da će potražnja stabilno rasti u godinama koje tek dolaze.

Trenutno u Srbiji vlada poslovna atmosfera u kojoj ne postoji ni minimalna sigurnost, a posebno kada su u pitanju troškovi proizvodnje. Nerealan kurs dinara i njegove oscilacije, inflacija, cene osnovnih energenata i druge promene, predstavljaju stalnu pretnju za naše biznis planove, umesto da to budu kategorije u koje možemo najviše da se pouzdamo. Program vanrednih mera države trebalo bi da doprinese oporavku građevinskog sektora, kao i da pomogne lokalnim samoupravama da unaprede kvalitet života građana. Kao što je resorno ministarstvo najavilo, u Srbiji je trenutno otvoreno nekoliko stotina gradilišta u okviru državnog programa pomoći građevinarstvu, koji obuhvata oko 240 projekata, iz čega proizilazi da bi država trebalo u toku ove godine da plasira više od 500 miliona evra u građevinski sektor.

Prioritet države i njenih nadležnih organa trebalo bi

da bude da, pored realizovanog jednog broja aktivnosti koje se prevashodno odnose na visokogradnju, na adekvatan način pruži pomoć građevinskoj privredi i preduzme ozbiljnije poteze u rešavanju krupnih problema. Prevashodno iz domena finansija – oblasti bankarstva i fiskalne politike, koji prate celokupnu privredu Srbije. Ukoliko se u što krećem roku ne pronade adekvatno rešenje, većina preduzeća će doći u situaciju da potpuno obustavi rad, što će dovesti do novih otpuštanja radnika i još većih tenzija i nezadovoljstva građana.

Da bi se mogao očekivati brži rast u građevinskoj industriji, neophodno je održavanje dinamičnog rasta izvoza. Kada se podatak o rastu proizvodnje kapitalnih proizvoda uporedi sa rastućom tendencijom proizvodnje cementa, kao i sa činjenicom da i uvoz kapitalnih proizvoda ima rastući trend, to predstavlja nagoveštaj da dolazi do pokretanja investicione tražnje.

To je, konačno, dobra vest.

Svetska ekonomska kriza sprečila je namere mnogih kompanija da ostvare sve što su planirale. Kriza međutim

nije ugrozila ekonomske perspektive i potencijale Srbije, već je samo usporila te procese i nametnula svima nama na tržištu da mnogo pažljivije poslujemo. To naravno ne znači da ne očekujemo da će doći do poboljšanja poslovnog ambijenta, već da je vrlo teško davati ocene situacije koju niko, ni na globalnom nivou, ne može potpuno da drži pod kontrolom.

Ono što Holcim u Srbiji želi jeste da transparentno poslovanje postane ustaljena i redovna praksa i da ni u jednom slučaju ne prelazi u okvire sive ili crne ekonomije. Samo na taj način čitava privreda Srbije može računati na dugoročni razvoj, a samim tim i građevinska industrija. Za to je, međutim, neophodna adekvatna i snažna uloga države.

Građevinarstvo je industrija koju prate sve druge privredne grane, te bi njen oporavak podstakao oporavak ukupne privrede Srbije. Ova industrijska grana može da nosi polovinu privrednog rasta unutar Srbije, i tako bi i trebalo da bude, jer investicije kreću upravo kroz građevinarstvo.